

SUNUŞ

Değerli Okur ve Yazarlar,

Planlama Dergisi bir bünye değişikliği içinde. Daha önce Odamızca denenmiş Dosya Editörlüğü sistemi bundan böyle kurumsal nitelik kazanmış bulunuyor. En önemlisi de, Dergimiz artık Bilimsel (Yayın) Danışma Kurulu'nun karar ve önerileri doğrultusunda hazırlanacak. Aralık 1997'de iki toplantı yapan Kurul, 8 Ocak 1998 tarihinde yapacağı üçüncü toplantı ile 1998 yılının programını netleştirecek. Dosyalar, konuk editörler, hakemlik kurumu, yazar ve editörlere ödenecek telif ücretleri, yazı değerlendirme ölçütleri gibi temel konularda net kararlar üretecek. Danışma Kurulu-Konuk Editör ve Yayın Yönetmeni üçlüsünden oluşan yeni sistem, Dergimizi gerçek bir "prestij" dergisi düzeyine çıkarabilecek.

Bilim Kurulu, şehircilik camiasının saygın hocalarından oluşuyor; *Gündüz Atalık, Raci Bademli, Mehmet Çubuk, Sümer Gürel, Zekai Görgüllü, Sezai Göksu, Murat Güvenç, Çağatay Keskinok, Ruşen Keleş, Orhan Kuntay, Tansı Şenyapılı, Gönül Tankut ve İlhan Tekeli.*

Kurul'un 1998 yayın dönemine ilişkin kararlarını önümüzdeki sayıda duyuracağız.

Yeni yılın yayın programından önce karşınıza dört dosya ile çıkıyoruz. Daha önce Haber Bülteni'nde duyurulduğu gibi, ilki şu anda elinizde bulunan *Bölge Bilimi/ Bölge Planlama* dosyası, Sezai Göksu Hoca son derece kısa bir zaman aralığında bu zor edisyonu hazırladı. Dosya, önemli ölçüde 20-22 Ekim 1997 tarihleri arasında İzmir'de düzenlenen, 7. Bölge Bilimi/Bölge Planlama Kongresi'ne sunulmuş, ancak yayına dönüşmemiş ve Kongre tartışmalarına göre güncelleştirilmiş bildirilerden oluşuyor.

Şubat ayı sonunda baskıdan çıkması planlanan *Kentsel Tasarım* dosyası da Almanya'dan üretken ve titizliğiyle tüm plancılara örnek teşkil eden Ali Vardar tarafından hazırlanıyor. Son yıllarda Kentsel Tasarım neden ön plana çıkıyor, kent planlama sistematigi içinde yeri nedir, gibi temel soru sorunlar, zengin yurtdışı örnekler eşliğinde ele alınacak.

Mart ayının ilk yarısında baskıdan çıkacak olan üçüncü dosyamız ise, *Gecekondu Dünü ve Bugünü* başlığını taşıyor. Dosya, Tansı Şenyapılı Hoca tarafından hazırlanıyor. Şenyapılı sap ile samanın, ya da bilim ve ideoloji'nin, birbirinden ayrılmasına yardım edecek. Son yıllarda, ne yazık ki profesyonelleri bile etkileyen, gecekondu tahriyat ve dedikodusundan en azından camiayı kurtaracak. Gecekonduyun sağ ve sığ kavranışlarından kurtulmak, Türkiye'de plancılardan ve planlamanın başarı koşullarından biri durumuna gelmiş bulunuyor. Gecekondu, olanakları bitmeyecek bir zenginlik. Zenginliği değerlendirilemiyor. Çok yazılan, tartışılan böyle yaşamsal bir konu, bugün sadece formel hukuk çerçevesinde, kuramdan ve doğru ideolojiden yoksun bir medyatik zihniyetle ele alınıyor. Bugün tüm gecekondu halkı hırsız ve yağmacı ilan ediliyor. Ne üçüncü!

Bünye değişikliğinin dördüncü örneği ise yine Mart ayı içinde hazırlıkları bitecek olan *Kent ve Kadın* (-Çocuk). Serap Kayasü, pek çok alanda olduğu gibi bizim alanımızda da henüz görmezlikten gelinen bir konuyu hazırlıyor, derliyor. Nüfusun en az yarısı erkek, değıldir; ama tamamı erkekleşmiştir, dense yanlış olur mu? Cinsel kimlik, cinsiyet, özerk bir tartışma alanı, ama cinsel kimlik kaynaklı mağduriyet ve dışlamalar, mekansal olarak da üretiliyor. Mekani dönüştürmek için merkezleştirilmesi gereken konulardan biri. Kayasü, dosyaya bir de, çocuk kategorisini ekleyecek. Dosyanın doğal bir uzantısı ve tamamlayıcı ögesi olarak.

Kısaca haberdar ettiğimiz ilk dört sayı ile birlikte, bünye değişikliği tamamlanmış olacak.

Dosya içi ve dışı yazılarınızı, başlatmak isteyeceğiniz polemikleri, camiayı ileri götürecek olumlu ve olumsuz eleştirilerinizi şiddetle bekliyoruz.

Kentsel Tasarım sayısında buluşmak dileğiyle.

EDİTÖRÜN NOTU

Yüzyıl sona gereken, geleneksel sosyal bilimlerin devlet-merkezciliği de sorgulanan konular arasında yer almaktadır. Ardında, küreselleşme, post-modernizm, demokrasi, temsil, ve yeni güç ilişkileri gibi önemli tartışmalar bulunan bu büyük sorgulama esnasında "bölge" kavramı da yeniden ilgi konusu olmaktadır. Bir yandan, devlet- ötesi bir mekansal birime işaret eden ve siyasal sonuçları itibarıyla bir tür bölgeciliğe tekabül eden "bölge" kavramsallaştırması, öte yandan devlet-içi küçük mekansal birimleri kasteden, ama daha bir yerele oturan "yerel-bölge" tanımlamaları bu tartışmanın iki sikket merkezini oluşturmaktadır.

Kuşkusuz, Planlama Dergisi de uzunca bir aradan sonra yayın hayatına yeni bir kılıkla yeniden başlarken bu önemli tartışmaya kayıtsız kalamazdı. Bu nedenle derginin 15. sayısının dosya konusu "bölge bilimi/bölge planlaması" olarak belirlendi. Böyle bir belirlemenin iki önemli nedeni vardı. Bunlardan birincisi, dünyada sosyal bilim yapma pratiğinin artık eskisi gibi olamayacağı düşüncesi yaygınlık kazanırken, yukarıda da kısaca değinildiği gibi, yeni mekan kavramsallaştırma tartışmalarının önemli bir bölümünün "bölge" eksenine kaymasıdır. İkincisi ise, tam da böyle bir gerekçe ile temellenen 7.Ulusal Bölge Bilimi/Bölge Planlama Kongresi'nin 20-22 Ekim 1997 tarihlerinde İzmir'de düzenlenmiş olmasıdır. Elbette bu ikinci neden, aynı zamanda dosya için de bir fırsat olarak görülmüştür. Bu nedenle, dosyayı oluşturan yazıların büyük bir bölümü kongreye sunulan çalışmalardan oluşmaktadır.

Ayda Eraydın, dünya sistemiyle ekonomik açıdan bütünleşme ve bir demokratikleşme projesi olarak bölge planlamanın değişen içeriğini tartışmaya açtığı yazısında, yeni dünya düzeni ile eski düzenleme mekanizmaları arasındaki net çelişkiye vurgu yapıyor ve yeni düzene uyum gösterecek yeni düzenleme mekanizmaları için kimi ipuçlarını da demokratikleşme taleplerinin kaynaklarına bakarak veriyor. İlhan Tekeli ise, dünyada yaşanan dönüşümlerin temsili, demokrasinin meşruiyetinin temellendirilmesinde yarattığı sorunları merkeze çektiği yazısında, toplumda ve planlama pratiğinde yaşanan değişmelerin sistemleştirilmesi ve bu yöndeki değişmelerin gerçekleşmesine yardımcı olunması gibi bir alternatif plancı tavrı üzerinde dururken,

yerel ve yerel-üstü olmak üzere iki kademeli bir yeni mekansal örgütlenmede bölge planlamanın yerine "yerel"i koyarak böyle bir planlama pratiğini demokrasi ile özdeşleştirmeye çalışıyor. Bu önemli tartışmanın üçüncü ayağında ise Ruşen Keleş'in Avrupa merkezli oluşumların etkisi altında gelişen yeni bölge kavramsallaştırmalarına ilişkin yazısı yer alıyor. Türkiye'nin de kapısını zorladığı "birlik" tartışmalarının yeniden sıcak gündeme taşındığı bir ortamda yazının en önemli sorusu bölgeselleşme ile yerelleşme arasındaki ince ayırımın bütünleşme açısından taşıdığı anlamdır. Bu nedenle, Ruşen Keleş'in yazısı Avrupa ile kurulacak ilişkiler setine ilişkin ciddi bir sorgulama metni olarak da okunabilir.

Bu çerçevede niteliğindeki üç yazının ardından dosya konusunu tamamlayıcı "sektör" tartışmaları geliyor. İliki, Gülhanım Çalışkan, Tanyel Öznelçi ve Çiğdem Varol tarafından kaleme alınmış. Türkiye'nin sosyo-ekonomik anlamda yeni bir "harita"sının çıkarıldığı bu yazıda dönemler itibarıyla bölgelerarası farklılaşmaların kaymalarına işaret ediliyor. İkincisi, Funda Barbaros'un, Türkiye'de ithal ikameci kalkınma modelinin terkedilerek ihracat oryantasyonlu ekonomik politikaların uygulamaya konduğu 1980 sonrası dönemde Ege Bölgesi'ne retrospektif olarak baktığı karşılaştırmalı yazısı. Üçüncüsü, Ali Türel'in konut sektörünü analize çektiği yazı. Yazının en önemli saptaması ise, devletin baştan belirlenmiş, hedef grupları ve kaynakları gösterilmiş açık bir konut sektörünü destekleme politikası olmamasına rağmen, çeşitli alanlarda ve önemli ölçüde kaynak aktararak böyle bir "politika"yı zımnen uygulaması. Son yazı ise, Ömür Saygın'ın önümüzdeki yüzyılın en önemli bölgesel analiz aletlerinden biri olmaya aday konumunda bulunan coğrafi bilgi sistemlerine ilişkin eleştirel yazısı. Yazı, çok önemli bir noktaya dikkat çekiyor; coğrafi bilgi sistemlerinin temellendirildiği mekan kavramsallaştırması ile günümüzdeki mekansal gerçekliğin, yerin, ve bölgenin değişen anlamı arasında ciddi bir çelişki var. Bu açıdan, Ömür Saygın'ın yazısı, üzerinde toplumsal pratiklerin cereyan ettiği mekansal gerçekliğin bütün koridorlarına bakabilececek bir bilgi üretme sisteminin etik olarak gerekliliğine vurgu yapıyor. Dergi, dosya dışı katkılar ve iletilişler ile son buluyor.